

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: Jarmila Krůtová

Vysoká škola: *Jihočeská univerzita PF*

Katedra hudební výchovy

Aprobace: **Učitelství pro 2. st. ZŠ**

Datum odevzdání posudku:

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Marie Břicháčková, Ph.D.

Recenzent diplomové práce

Mgr. Tomáš Vránek

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Muzikoterapie – alternativa ve školství

recenze diplomové práce

V názvu diplomové práce (dále DP) Jarmily Krůtové i v jejím úvodu dostává čtenář naději, že se dozví něco o „využití muzikoterapie a jejích prvků ve školním i mimoškolním prostředí“ a o metodách a technikách u nás i v zahraničí. Nalistuje-li si však kapitolu 1.3. na str. 23, která se má zabývat právě touto problematikou, dozví se pouze něco obecných informací: kde působí která organizace, případně kdo kde vyrábí jaký hudební nástroj. V čem však ona alternativa spočívá nám autorka neprozradí.

Na otázky **proč, čím a jak** nedostáváme v textu jasné a vyčerpávající odpovědi. Příklad: na str. 38 diplomantka uvádí: „Nordoff a Robbins vyvinuli hudební terapeutický program pro postižené děti. Obsahoval písně, hry a nástrojové aktivity pro tyto děti.“ Písně, hry i nástrojové aktivity obsahují všechny muzikoterapeutické programy. Čím se *tento* program liší od jiných, čím je výjimečný? Jinými slovy, proč bylo důležité jej uvést v DP, když je popsán jen takto obecně? Tuší diplomantka, že Dr. Robbins měl 17. 5. t.r. přednášku v Praze před dvěma sty muzikoterapeuty z celé republiky? Hry jsou součástí dramaterapie, kterou u nás léta úspěšně rozvíjí Zdeněk Šimanovský. O něm však DP mlčí. Liší se nějak zásadně aktivity Nordoffa a Robbinse? Ostatně nejen jejich. Takto je možné ptát se na každý v DP uvedený model. Otázek je víc, než v textu odpovědí.

Koncepční neujasněností trpí i kapitola 1.1. o dějinách muzikoterapie. Bez časového vymezení objeví se náhle a zase zmizí kratičká zmínka o jednom americkém projektu, údajně škole (str. 13). Zcela zavádějící je však pojednání o škole německé. Z textu DP vyplývá, že vznikla až v roce 1972 na univerzitě v Lipsku, v tehdejší NDR! Jakoby jejím zakladatelem nebyl antropozof Rudolf Steiner (1861 – 1925), jímž založené hnutí vytvořilo alternativní pedagogiku a školství. Deficit je tím větší, že DP uvádí i zkušenosti ze Steinerova waldorfského školství, aniž tvůrce a jeho filozofická východiska zmiňuje. Antropozofie je zmíněna jen na str. 53 pod čarou mylně jako věda. Lze mluvit o filozofickém názoru na uspořádání vztahů mezi člověkem a tkzv. „vyššími světy“.

Jmenuje-li dále autorka z českých terapeutů jen Josefa Krčka a Marii Břicháčkovou, nelze než vyslovit podivení nad jejím velmi zúženým pohledem.

Hudebním nástrojům v muzikoterapii je věnována v DP více než třetina stran. Byla by zajímavým sdělením, kdyby se čtenář dočetl k jakým konkrétním terapeutickým účelům jsou

zmíněné nástroje konstruovány, jak se s nimi pracuje a jaký efekt jejich používání přináší a proč musí nahrazovat nástroje tradiční. Zcela zvláštní kapitolou samou pro sebe je jejich názvosloví, často ignorující zavedenou organologickou terminologii. Čtenáři se tak může zdát, že i výrobou specifických tvarů a organologických hybridů se jistá odnož muzikoterapie snaží vymezovat proti fyzikálně-akusticky chápaným vztahům v hudbě jakýmsi svým novodobým *šamanismem* (str. 9) s názory na proudění esoterických energií.

Co má být za nástroj *citera kantele* (str. 60) pocházející údajně z Finska a Estonska? Diplomantka má zřejmě na mysli místní lidový nástroj *chijukannel (rootsikannel)* žijící dosud ve formě bližší tu houslové, tu lyrové (srovnej J.Rychlík: Moderní instrumentace). Rozhodně však uvedený nástroj nezastupuje rodinu citer. Podobně: všechny uvedené obrázky představující údajné chrotty (str. 63-66) ukazují na nástroje houslového, krkového typu, nikoli chrottu coby nástroj rámový. Terminologické zmatky zřejmě nejsou chybou diplomantky, která je ovšem přebrala, aniž by zachovala střízlivý odstup.

Další příklad: na str. 83 je na obrázku *choroi – bordunová lyra*. Z pohledu organologie však nejde o lyru, ale o žaltář, psalterium, v každém případě nástroj deskový – citerový a nikoli rámový, kam typově lyra patří. Je podobné pojmové matení záměrné a potvrzuje tak výše uvedené podezření o jakési drobné formě sektářství? Nebo jde o matení z neznalosti?

Co jsou *hudební prvky tónové eurytmie* – str. 72? Co jsou *runové písně* – str. 60?

Zvláštní postavení v DP zaujímá *výzkumná sonda* (str.87). Sympatické na ní je, že se autorka snažila pracovat s hypotézami, jejich verifikací, grafy a jejich vyhodnocováním. Avšak i ta nejuvědomělejší metoda se mine účinkem, vychází-li z mělkých základů. Záhadou zůstává, co chtěla diplomantka tak složitou cestou dokazovat. Že se na waldorfských školách věnuje hudební výchově více času, a že se tam klade větší důraz na citový prožitek z hudby než ve státním školství? To je přece dáno osnovami a zaměřením jednotlivých vzdělávacích systémů. Nepochybně zajímavější by bylo nahlédnout pod pokličku výuce na waldorfských školách a osvětlit, zda má část vědecké veřejnosti (klub Sisyfos) pravdu, považuje-li způsob tamní výuky za problematický z hlediska moderních pedagogických postupů.

Závěry, které DP prezentuje, tak působí víc jako z pera nadšené obdivovatelky alternativního školství, než střízlivého a nestranného pozorovatele.

Nakonec ještě pár slov k mluvnicki. Hrubé chyby by se v DP vyskytovat neměly. Zde hned dvakrát: str. 70, 7. řádek zdola - *vyučovaly*. Str. 101: *žáci psali ... a cítily*.

Nestandardní je i nepřechylování příjmení manželů a žen: M. a D. Wright, dr. Wegmann (str. 44, 70 a jinde).

I formální úpravě textu mohla být věnována větší péče. Na str. 75 označené obrázky jsou uvedeny dále, ale pod jinými čísly. Obrázky na stranách 62 – 68 jsou otištěny ve špatné kvalitě, strany 62 až 65 jsou vloženy dvakrát, poprvé bez obrázků.

Co říci závěrem? Muzikoterapie zůstává nepochybně nosným tématem i trvalou výzvou pro hudebníky. Předkládaná DP je další v řadě těch touto zajímavou problematikou inspirovaných. A podobně jako většina dosavadních prací i ona zůstala v polovině cesty.

Diplomovou práci Jarmily Krůtové doporučuji k obhajobě.

Hodnocení : dobře

Handwritten signature of Tomáš Věrný in black ink.

---

podpis vedoucího - recenzenta diplomové práce

Ve Veselí nad Lužnicí, 22. 5. 2008